

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 38

21. rujna 2017.

cijena 200 Ft

FOTO: STIPAN BALATINAC

Croatia nagradila učenike kaćmarske škole

13. stranica

Vjerski susret u Santovu

6. stranica

Bošnjačko sijelo

7. stranica

15. Hrvatski festival u Bika

11. stranica

Komentar

Sretno dijete

Slavni bitlisovac John Lennon piše: „Kada sam imao pet godina, mati mi reče: sreća je ključ zadovoljnog života. Kada sam imao šest godina i krenuo u školu, upitali su me što želim biti kad' odrastem. Ja sam napisao: sretan. Govorili su mi kako sam krivo interpretirao pitanje. Odgovorio sam im, krivo pojmite život.“ Vjerujem kako većina roditelja razmišlja poput matere Johna Lennona, jer u trenutku dolaska mladoga čovjeka u obiteljski dom, životi započinju teći u drugoj kolotečini. Želimo da naše dijete nikada ne oskudijeva i da bude zadovoljno, u trenutku kada prvi put prekorači prag vrtića ili škole, neka svima bude cilj da ono bude i sretno. Po riječima pisca i psihologa Tamása Vekerdyja, cijeli mađarski školski sustav gradi se na rezultatima učinka. Što je zapravo osnovica i društva odraslih. Pretpostavlja se, ili bolje rečeno napućuje da onaj učenik koji postiže bolje rezultate u učenju, bit će sretnijim pojedincem, i s time će više prosperirati i u društvu. Što i nije uvijek tako. Odrasli su izgubili vrijeme, i žive u nekom natjecateljskom ozračju, to su primijenili i u odgojnom sustavu, koji je usredotočen na rezultate. Vekerdy je rekao da odrasli postupno uskraćuju djetetu pravo na njegovo djetinjstvo. Smatra da u nižim razredima, a pogotovo u vrtiću, dijete treba odgajati u ozračju gdje mu galopira mašta, gdje mu fantazija dobiva najsnažnije poticaje. Izričito se protivi svim digitalnim pomagalicama, tabletima pri učenju ili tomu da se kupi pametni telefon djeci. Drži da ako odgoj i obrazovanje nastave u tim smjerovima, djeca će postupno zaboraviti pisati, potom i čitati. Nije zagovornik ni svakidašnjega tjelesnog odgoja jer oni koji su daroviti uživaju u nastavi, a kod drugih samo jača frustraciju. Športaši odlaze na treninge, a oni koji se bore sa suvišnim kilogramima svakidašnji tjelesni neće pomoći u toj bitci. Upitno je, reče Vekerdy, koliko je društvo spremno prihvatiti darovite, one koji pomalo odstupaju od drugih. Primjerice, ako učenik riješi matematički zadatak i točno navede konačno rješenje, ali pri izradbi zadatka ne postupi prema učenome, što onda? U većini slučajeva nastavnik će odlučiti za davanje manjega broja boda. I je li s time „kaznio“ učenika? Tamás Vekerdy misli da budućnost zdravoga društva jesu kreativni i kritični pojedinci.

Kristina

Glasnikov tjedan

Europski parlament i Vijeće donijeli su 17. svibnja 2017. godine Odluku (EU) 2017/864 o Europskoj godini kulturne baštine 2018.

U zakonodavnom aktu Odluke između ostalog stoji: Ideali,

načela i vrijednosti ugrađeni u kulturnu baštinu Europe čine zajednički izvor sjećanja, razumijevanja, samobitnosti, dijaloga, kohezije i kreativnosti za Europu. Kulturna baština ima ulogu u Europskoj uniji te se u preambuli Ugovora o Europskoj uniji (UEU) navodi da su potpisnici „nadahtnuti kulturnim, vjerskim i humanističkim nasljeđem Europe“.

U svojim zaključcima od 21. svibnja 2014. Vijeće je navelo da kulturna baština obuhvaća širok spektar „resursa naslijeđenih iz prošlosti, u svim oblicima i motrištima – materijalnim, nematerijalnim i digitalnim (stvorenim u digitalnom obliku i digitaliziranim) – uključujući spomenike, nalazišta, krajolike, vještine, prakse, znanje i iskazivanje ljudske kreativnosti, te zbirke koje čuvaju i kojima upravljaju javna i privatna tijela poput muzeja, knjižnica i arhiva“. Kulturna baština uključuje i filmsku baštinu.

Godina 2018. za Europu i njezinu kulturnu baštinu ima simboličnu i povijesnu važnost jer je obljetnica niza bitnih događaja kao što je 100. godišnjica završetka Prvoga svjetskog rata i neovisnosti nekoliko država

članica te 400. godišnjica početka Tridesetogodišnjeg rata. Europska godina kulturne baštine stoga nam može pružiti bolje razumijevanje sadašnjosti kroza šire i zajedničko poimanje prošlosti, kažu potpisnici Odluke, te dodaju da se 2018. godina proglašuje „Europskom godinom kulturne baštine“ („Europska godina“). Svrha je Europske godine potaknuti razmjenu i vrednovanje kulturne baštine Europe kao zajedničkog resursa, podići svijest o zajedničkoj povijesti i vrijednostima te osnažiti osjećaj pripadanja zajedničkom europskom prostoru.

Želi se dokazati da europski prostor 27 država Europske unije pripada zajedničkoj civilizaciji temeljenoj na zajedničkoj povijesti. Teži se jačanju povjerenja među institucijama vlasti i europskih građana. Zastupnici

Europskog parlamenta za projekte zaštite i promicanja zajedničkog europskog kulturnog nasljeđa u okviru Europske godine kulturnog nasljeđa osigurali su osam milijuna eura.

Kulturno nasljeđe predstavlja jedinstvenu i neizmjenjivu kulturnu vrijednost jednoga naroda,

stvarano naraštajima. Moramo naučiti prije što je to kultura! Kultura i kulturno nasljeđe mogu biti materijalni i nematerijalni, i kaže se da su više nego ugroženi na početku trećeg tisućljeća. Kada se govori o kulturnom nasljeđu narodnosnih zajednica, priča se dodatno umrežuje odnosima prema državi matice i nove postojbine. Tko bi mogao čuvati kulturno nasljeđe narodnosti? Sami pripadnici tih zajednica stvaranjem mehanizma njegova očuvanja i unapređivanja izradbom strategija u suglasju s nacionalnim strategijama nove postojbine i matične zemlje, kažu neki. *Branka Pavić Blažetin*

Kulturno nasljeđe predstavlja jedinstvenu i neizmjenjivu kulturnu vrijednost jednoga naroda, stvarano naraštajima.

Znanstveno-stručni skup u Zadru

Dr. sc. Stjepan Blažetin: Obrazovni sustav i izgradnja nacionalnog identiteta Hrvata u Mađarskoj

U organizaciji Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, od 21. do 23. rujna 2017. godine održat će se Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem pod naslovom Identitet i različitost u odgoju i obrazovanju. Na skupu će sudjelovati i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin s izlaganjem Obrazovni sustav i izgradnja nacionalnog identiteta Hrvata u Mađarskoj, a znanstveni suradnik Silvester Balić izlagat će na temu Identitet i hrvatski udžbenici u Mađarskoj. Na Skupu će pribivati velik broj izlagača iz cijele Hrvatske i ostalih europskih zemalja.

Ciljana skupina: djelatnici iz sustava ranoga i predškolskoga te osnovnog odgoja i obrazovanja (odgojitelji, učitelji, profesori, stručni suradnici), djelatnici iz zdravstvenoga sustava, djelatnici iz sustava socijalne skrbi, sveučilišni nastavnici i znanstvenici, dragovoljci iz nevladinih udruga i dr.

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović u jednodnevnom radnom posjetu Mađarskoj

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović 12. rujna 2017. boravila je u jednodnevnom radnom posjetu u mađarskome glavnom gradu te se sastala s mađarskim premijerom Viktorom Orbánom i predsjednikom Mađarske Jánosom Áderom.

Na dnevnom redu posjeta predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović Mađarskoj početno su trebala biti neka druga pozitivnija pitanja poput manjina i koridora, ali je u međuvremenu došla vijesti iz Budimpešte o mađarskoj uskrati potpore ulaska Hrvatske u Organizaciju za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), zbog MOL-a i zbog postupanja Hrvatske prema predsjedniku uprave te kompanije Zsoltu Hernádiu. „Ono što je sasvim jasno nakon ovih razgovora jest da ova odluka nije motivirana političkim razlozima i uvjeravanja koje sam danas dobila je da Mađarska apsolutno dalje želi razvijati s Hrvatskom prijateljstvo na svim razinama, kako u političkom smislu tako i u smislu investicija, gospodarstva i slično“ – rekla je novinarima predsjednica Grabar-Kitarović nakon sastanka s mađarskim premijerom Viktorom Orbánom i predsjednikom Jánosom Áderom, te je dodala da je u razgovorima dobila objašnjenje da se radi o zaštiti

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović i mađarski premijer Viktor Orbán

mađarskih poslovnih interesa i njihovih ulaganja u Hrvatskoj. OECD nije politička, nego ekonomska organizacija koja okuplja gospodarski najrazvijenije zemlje svijeta, a Hrvatska ima problem općenitog funkcioniranja investicijske i poslovne klime. Predsjednica je naglasila da je Mađarska nezadovoljna kako se prethodnih godina postupalo u slučaju INA-e i MOL-a. Hrvatska je predsjednica pak mađarskoj strani prenijela svoje nezadovoljstvo odlukom o blokadi, ali i činjenicom da bi se na bilo koji način Hrvatsku željelo prisiliti na neko rješenje putem blokade, što su mađarski sugovornici odbacili, a također je prenijela i poruke oko otkupa dionica INA-e. Naglasila je kako se zalaže da INA ostane hrvatska stožerna stabilna vertikalno integrirana energetska tvrtka, da očuva svoje pogone u Rijeci i Sisku, a da u procesu kupovine INA-e vodstvo MOL-a zadrži stabilnost i omogući uvjete za daljnji razvoj. O sadržajima razgovora, rekla je hrvatska predsjednica, detaljno će izvjestiti i hrvatskoga premijera Andreja Plenkovića koji će se sigurno susresti s mađarskim premijerom Viktorom Orbánom, ako ništa drugo, na marginama sastanka u Europskoj uniji. ali vjeruje da će doći i do daljnjih kontakata u okviru „tihe diplomacije“. Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović posjetila je i Dunavsku komisiju, na čijem je čelu veleposlanik Gordan Grlić Radman, a glavni je direktor njezina Tajništva kapetan Petar Margić.

Kristina Goher

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović i predsjednik Mađarske János Áder

SUSRET NARODNOSNE MLADEŽI

Agárd – jezero Velanca (Velencei) od 27. do 29. kolovoza 2017.

Uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, ustrojen je drugu godinu zaredom Susret narodnosne mladeži kojem su ove godine pribivali predstavnici svih trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Oni su bili uglavnom iz redova srednjoškolaca. Organizatori Susreta bile su udruge mladih Slovaka (Savez mladih Slovaka u Mađarskoj) i Nijemaca (Zajednica mladih Nijemaca) u Mađarskoj.

Uz brojne programe sudionici Susreta upoznaju se s kulturom i običajima narodnosnih zajednica u Mađarskoj. A to je i izvrsna prilika za sklapanje novih prijateljstava. Iz redova Hrvata u Mađarskoj ove godine Susretu su pribivali Martin Vérti (Barča), Barnabás Babik (Budimpešta), Márk Rhorer (Budimpešta) i Lovro Čelan (Budimpešta). Sva četvorica učenici su budimpeštanskog HOŠIG-a. Otvarajući susret u Gárdonyu, zamjenik državnog tajnika za vjerske, narodnosne i društvene veze Ministarstva ljudskih resursa Attila Fülöp naglasio je između ostaloga da će u 2018. godini potpora narodnostima u Mađarskoj iznositi 10,3 milijarde forinta, što je trostruko veća potpora od one u 2010. godini.

Dodao je da je tijekom ljeta 2017. održano 470 narodnosnih kampova u kojima je boravilo više od deset tisuća djece, a u Gárdonyu su se u kampu našli mladi svih trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj, međusobno upoznavajući kulturu i samobitnost jedni drugih.

Sve troškove boravka u kampu snosilo je Ministarstvo ljudskih resursa.

Branka Pavić Blažetin

Intervju

Veleposlanik Gordan Grlić Radman okončao mandat i diplomatsko djelovanje u prijateljskoj Mađarskoj

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Foto: HINA

■ *Brzo je prošao veleposlanički mandat zaokružen posjetom Gornjem Četaru, 2012., i danom kada je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović primila počasni doktorat Sveučilišta Corvinus, 12. rujna 2017.*

– Da, mandat je uistinu brzo prošao budući da je vrijeme nemoljivo; ono prolazi i ne nudi drugu šansu. Zato je važno vrijeme korisno i kvalitetno koristiti, pogotovo ako zastupate nekoga ili nešto. Što viša razina zastupanja, to ste više odgovorniji na tom području. Zastupati diplomatski vlastitu državu u drugoj zemlji predstavlja osobitu čast, no zahtijeva ozbiljan i odgovoran pristup. Početak je dakako važan, no kraj je najvažniji. Ne kaže se bez razloga: Minden jó, ha a vége jó.

Gornji Četar, malo selo gradišćanskih Hrvata na mađarsko-austrijskoj granici, koje sam u pratnji supruge pohodio 24. listopada 2012., bio je simboličan odlazak na Hrvatski dan. Kazali su mi kako je to prvi put da je neki hrvatski veleposlanik ikada posjetio to mjesto u kojem žive Hrvati. Upravo zbog te činjenice moj odlazak u Gornji Četar bio je nužan i opravdan. S druge strane, počasni doktorat predsjednici Republike Hrvatske Kolindi Grabar-Kitarović od strane uglednog Sveučilišta Corvinus, simbolizirao je poštovanje mađarske države prema prijateljskoj

susjednoj Hrvatskoj i prinosu Predsjednici u njenim nastojanjima za unaprjeđenje bilateralnih odnosa Hrvatske i Mađarske. Ujedno, taj čin se podudara s okončanjem moga mandata i diplomatskog djelovanja u prijateljskoj Mađarskoj.

■ *Vi ste diplomat s iskustvom, europskim iskustvom, kako ocjenjujete budućnost i potencijal srednje Europe?*

– Sudbina naroda i država determinirana je i geopolitički, odnosno prostorom koji nastanjuju. Hrvatska je članica svih najvažnijih europskih i svjetskih organizacija, ali je njena politička stabilnost i sigurnost osobito vezana uza zemlje koje je okružuju. Srednja Europa je prostor koji se povezuje ne samo zemljopisno nego interesno – politički i gospodarski. To su relativno manje države koje imaju puno zajedničkog – i povijesnog i političkog – ali i gospodarskog zajedništva, kao što je to, na primjer, neformalni Nordijski savez. Zbog toga budućnost srednje Europe isključivo leži u zainteresiranosti tih država kako bi, u okviru EU-a, mogli definirati i ostvarivati subregionalne interese. Kako je istaknula hrvatska predsjednica nedavno na Corvinusu, važnost snažne i povezane srednje Europe znači i jaču transatlantsku zajednicu. Inicijativa triju mora ima osobito značenje u kontekstu energetske sigurnosti i jačanja prometne infrastrukture.

■ *Protekle godine bile su politički turbulentne, migrantska kriza, mađarsko zatvaranje granica, gospodarski prijevori oko INA-e i MOL-a. Sažmite nam kratko hrvatsko-mađarske političke odnose danas.*

– Rekao bih kako su hrvatsko-mađarski politički odnosi solidni, za razliku od gospodarskih koji bi mogli biti bolji da nije otvorenog pitanja koje opterećuje sveukupne odnose. I jedna i druga strana svjesna je toga problema, ali i odgovornosti u iznalaženju odgovarajućih rješenja. Odgovornost je ogromna, s obzirom da se svi trudimo kako u postupcima rješavanja ne bismo razočarali iznimnu kulturnu ostavštinu naših predaka, koja nas povezuje i obvezuje. Mađarski premijer Viktor Orbán je kazao kako su Mađari u Europi jedini narod koji nema bliskih rođaka, no da prema Hrvatima i Hrvatskom gaje romantičarske osjećaje.

■ *Mnogo ste radili na povezivanju dvaju naroda, kako na političkom tako i kulturološkom polju, naučili ste i mađarski jezik. Na što ste najponosniji?*

– Ponosan sam na moju gotovo naturaliziranost ne samo u Budimpešti nego gotovo u cijeloj Mađarskoj. Naime, izniman je osjećaj socijalno-kulturološke stopljenosti kada vas netko zauzvavi na ulici, obrati vam se u restoranu ili na nekom drugom javnom mjestu, pa kaže: E, nagykövet Úr, nagyon örülök... To znači da vas prihvaćaju, da ste im bliski, da su vas negdje zapažili, da znaju što radite i čime se bavite itd. To mi jednako znači kao i ova tri priznanja i osobno pismo premijera Orbána. Jer di-

plomati su prvi i posljednji mostovi. A odgovornost susjeda je velika. Njegovanje prijateljstva među susjedima je kao i njegovanje cvijeća u vrtu – cvijeće morate stalno zalijevati kako ne bi uvenulo. Tako je i s prijateljstvom.

■ *Kako ocjenjujete hrvatsku zajednicu u Mađarskoj i njena nastojanja na polju očuvanja materinskoga jezika i nacionalnog identiteta?*

– Hrvatska narodnosna zajednica u Mađarskoj jedinstvena je po svojoj podetničkoj raznolikosti. Nigdje toliko različitosti, a opet nužnog jedinstva u ostvarivanju zajedničkog interesa, iako ima puno prostora za dodatno djelovanje. Očuvati materinski jezik koji nije službeni državni jezik, nigdje nije lako. Puno je lakše, čini mi se, očuvati samo nacionalni identitet. Vidio sam na mnogo primjera gdje ljudi ne znaju hrvatski jezik, ali su vrlo svjesni i ponosni na svoj hrvatski identitet. Nisam pesimist, no neće se lako moći očuvati hrvatski jezik ako se zatvaraju škole, a mladi odlaze u velike gradove, u civilizaciju gdje nema samo jedne kulture nego se stvara mješavina kultura. Vaši čelnici moraju naći mehanizme i instrumente kako bi roditelje motivirali na slanje djece u hrvatske škole. Mislim da moraju vršiti veći pritisak i na institucije Republike Hrvatske, a tu, prije svega, mislim na Ministarstvo znanosti, kako bi u Mađarsku poslali nastavnici, odnosno učiteljski kadar. O tome sam govorio i javno pledirao na sjednici hrvatskih veleposlanika s državnim vrhom. Zamolio sam ministricu Blaženku Divjak da se vodi računa o tome, a Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske da nadzire provedbu takve odluke.

■ *Kazali ste mi kako ste proveli pet prekrasnih godina u prekrasnoj zemlji s prekrasnim ljudima!*

– Upravo tako. Svi smo ljudi različiti, iako kao diplomati moramo imati jedinstvenu razinu znanja, iskustva i diplomatskog prakticiranja, ugrađenog ponašanja te visoku odgovornost za izgovoreno. No diplomati nisu roboti, nego ljudi s emocijama. Moj pristup je takav da nastojim uključiti emociju, budući da je ona aktivni pokretač promjena ili zbližavanja. Iskazujući empatiju uočio sam kako sam bolje prilagođen suptilnim društvenim signalima koji pokazuju što je drugima potrebno ili što drugi žele. Tako sam stekao puno prijatelja, ali i povjerenja. Na taj način možete riješiti i puno problema. U Mađarskoj sam svugdje bio dobrodošao, u svakome mjestu ili gradu imao sam otvorena vrata. Nikada nisam imao nijedan incident ili neugodnu situaciju. Zato sam Vam tako i rekao.

■ *Čekaju Vas novi izazovi, imenovani ste veleposlanikom Republike Hrvatske u Saveznoj Republici Njemačkoj, ovih dana stupate na dužnost. Veliko je to priznanje Vašem dosadašnjem diplomatskom radu.*

– Da, već sam 22. rujna u Berlinu, a 16. listopada predajem vjerodajnice njemačkom predsjedniku. Biti veleposlanikom u Njemačkoj bio je moj san koji se, eto, ostvario. No to su, prije svega, velike obveze i velika odgovornosti. Jer Njemačka je kralježnica Europe, veliki politički igrač s ogromnim gospodarskim potencijalom i utjecajem na svjetske tokove. To mi je veliki izazov, u svakom slučaju. Snažno sam motiviran na tu dužnost i veselim se skorom odlasku.

USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA U MATIČNOJ DOMOVINI

Vlašići, 28. rujna – 1. listopada 2017.

PROGRAM

1. dan – 28. rujna 2017. (četvrtak)

17.00 – 17.45 večera

17.45 – 18.00 registracija

18.00 – 18.10 **svečano otvaranje**

Ivan Guban, predsjednik, Hrvatska državna samouprava

18.15 – 19.00 PREDAVANJA (Zavičaj)

Stanje narodnosnog odgoja u javnom obrazovanju
Predstavljanje djelatnosti Narodnosnog pododбора
Kissné Köles Erika, predsjednica, Pododbor za javni odgoj, obrazovanje i kulturu
Odbor za narodnosti Mađarske

2. dan – 29. rujna 2017. (petak)

7.30 – 8.00 doručak

8.10 polazak busova u grad Pag

9.00 – 12.00 ogledni sati, radno druženje (Osnovna škola Jurja Dalmatinca)

12.00 – 13.30 Razgledanje grada Paga

14.00 – 15.00 objed

16.00 – 18.45 PREDAVANJA (Zavičaj)

Metodičke mogućnosti u tekstovima za djecu
Zorica Jurčević, lektorica, Visoka učiteljska škola
Józsefa Eötvösa

Uloga vrtića u pripremi za školu

Anka Bunjevac, voditeljica vrtića, Hrvatski vrtić
Miroslava Krleža

„Uloga rječnika u očuvanju hrvatskog jezika“

dr. Janja Prodan, dr. Ernest Barić, urednici, Hrvatsko-mađarski rječnik

19.00 – 20.00 večera

3. dan – 30. rujna 2017. (subota)

7.30 – 8.00 doručak

8.10 – 13.00 razgledavanje grada Zadra

14.00 – 15.00 objed

16.00 – 17.30 PREDAVANJA (Zavičaj)

Aktualnosti narodnosne politike u Mađarskoj

Richárd Tircsi, voditelj, Glavni odjel za narodnosti pri Ministarstvu ljudskih resursa

Zadatci i razvoji Centra „Klebsberg“

Gabriella Hajnal, predsjednikova stručna zamjenica,
Centar „Klebsberg“

18.00 **OKRUGLI STOL** (Angela Šokac Marković, dopredsjednica, HDS)

Priredbe HDS-a, Croatiade i kampovi

19.00 – 20.00 večera.

Usavršavanje podupire:

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

NEMZ-PED-EPER-17-0003

Vjerski susret i hodočašće bačkih Hrvata na santovačkoj Vodici

Osmi Vjerski susret i hodočašće bačkih Hrvata na santovačkoj Vodici zbog kišnoga vremena okupio je vjerničko mnoštvo u santovačkoj župnoj crkvi. Na svetoj misi koju je prevodio mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački, okupljenim vjernicima prenio je pozdrave kardinala Josipa Bozanića. Misu su suslužili prof. dr. sc. Ante Crnčević iz Zagreba, santovački župnik Imre Polyák, ujedno i narodnosni vikar Kalačko-kečkemetske nadbiskupije, nadalje župnik Slovak iz vojvođanske Selenče, te đakoni László Polyák i Péter Juhász.

Prepuna santovačka crkva

Kod kipa Majke Božje

Moćno je zvučalo pjevanje santovačkoga crkvenog zbora uz kantorsku pratnju Žolta Široka i riječi mons. Ivana Šaška koji je ukazao na značenje očuvanja vjere na materinskom jeziku i ulogu majke i presvete Blažene Djevice Marije u životu vjernika.

Vjernici

U santovačkoj nošnji

Vjerski se susret već osmu godinu odvija u organizaciji santovačke Hrvatske samouprave, na čelu sa Stipanom Balatincom, i Župne zajednice sela Santova. Mala zajednica santovačkih Hrvata uistinu živi svoju vjeru na materinskom hrvatskom jeziku i jedna je od rijetkih takvih župa u Mađarskoj. Cilj je Susreta duhovno zbližavanje prijateljskih hrvatskih zajednica, njegovanje, odnosno jačanje vjerske i nacionalne samosvojnosti manjinskih hrvatskih zajednica.

I ovogodišnja priredba ostvarena je s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, a okupila je vjernike iz prijateljskih hrvatskih zajednica na tromeđi (Hrvatske, Mađarske i Srbije). Domaćin je Vjerskog susreta bio santovački župnik Imre Polyák.

Iako su okupljanje i sveta misa uobičajeno u svetištu santovačke Vodice u zajedničkoj molitvi krunice koja prethodi svetoj misi, ove godine zbog hladnog i kišnog vremena to je održano u santovačkoj župnoj crkvi.

Misnom su slavlju pribivali i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, čelnici županijskih, državnih i mjesnih hrvatskih samouprava te brojni vjernici iz prekograničnih naselja, iz prijateljske Općine Petrijevc, zatim Monoštora (Bački Monoštor) i Berega (Bački Breg), zalskih Mlinaraca, baranjskog Pečuha, Vršende, Katolja, Udvara, Sukita, i Mohača, te iz bačkih naselja Gare, Aljmaša, Kalače, Kečkemeta, Kačmara, Baj, Dušnoka i, naravno, Santova. *Stipan Balatinac*

KUKINJ

XXIII. Bošnjačko sijelo

Okupljanje bošnjačkih Hrvata počelo je prije više od 20 godina na poticaj kukinjskih Hrvata, i do danas je ostalo jedno od najvećih godišnjih priredaba kukinjske Hrvatske samouprave, koja u kolovozu u svoje naselje zove na druženje prijatelje iz bliže i dalje okolice.

Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata

KUD Ladislava Matuška

Kako nam kaže predsjednica kukinjske Hrvatske samouprave Mira Grišnik, Bošnjačko sijelo okuplja ponajprije Hrvate iz hrvatskih naselja u okolici Pečuha, kao što su Pogan, Semelj, Salanta, Udvar, Ata, Sukit, Mišljen, ali danas već i Hrvate iz drugih naselja, kao što su Vršenda, Narad, Mohač. Izuzetno nam je drago što i ove godine možemo pozdraviti naše prijatelje iz Hrvatske, predstavnike sela Duboševice i sudionike iz Radikovaca, zaključuje.

Programi ovogodišnjega Bošnjačkog sijela, primjereno običaju, počeli su u ranim jutarnjim satima okupljanjem ribiča s

Svetu misu služio je velečasni Norberr Nagy

Najmlađi

natjecanjem u ribolovu na Malomskom jezeru.

Treće je mjesto osvojila mohačka družina, s 1,71 kg ulovljene ribe. Drugo mjesto ona iz Radikovaca, koja je ulovila 3,22 kg ribe. Prvo je mjesto pripalo salantskoj družini, s ulovljenih 3,29 kg ribe. Nakon ribolova slijedio je mali nogomet, gdje se natjecalo pet momčadi za zlatni pehar Bošnjačkog sijela. Turniru su se odazvale momčadi iz Semelja, Salante, Udvara i Egraga, uz kukinjsku momčad. Treće je mjesto osvojila salantska, drugo kukinjska, a prvo mjesto udvarska momčad.

Uza spomenuto, i ove je godine održano natjecanje u kuhanju. Prijavljene su se družine natjecale u kuhanju sarme. Ocjennjivački sud nije imao lagan zadatak. Katica Kundar, Žuža Hrubi i Zoltán Spirik ocjenjivali su okus, miris i izgled jela, te je treće mjesto dodijeljeno Udvarcima, drugo Sukićanima, a najbolju sarmu ove je godine pripremila naradska družina. I ja sam nju kušala prije negoli je proglašena najboljom.

Kao i svake godine, u mjesnoj crkvi sv. Ane održana je sveta misa na hrvatskom jeziku. Služio ju je pečuški župnik Norbert

Nagy, a pjevao harkanjski Mješoviti pjevački zbor

U folklornome programu sudjelovali su domaćini, KUD Ladislava Matuška, Ženski zbor Snaše iz Pogana uz pratnju mlade harmonikašice Emese Kraszna, salantski KUD Marica, harkanjski Mješoviti pjevački zbor i pečuški KUD Baranja.

Ovogodišnje Bošnjačko sijelo ostvareno je uz potporu kukinjske Seoske samouprave i Ministarstva ljudskih resursa, a za večernju zabavu i bal brinuo se Orkestar Juice.

Branka Pavić Blažetin

Na Trgu ruža – Dekiću na 80

Početak septembra 1953. sam došao u velegrad. Do tog vremena sam samo 1951., kroz školju plahte na teretnjaku, ravno prik jednoga mosta na Dunaju, vidio obadvi ubrove Dunaja: Peštu i Budim. I začarao me je svojom širinom vode i veličanstvenim koritom toka. Do tada sam vidio samo Pinku u Čataru ili Zlati potok pod našim Gajem. I prik jednoga i drugoga sam mogao proći piše, a voda mi je došla samo do koljena. Ali fascinacija je friško prošla, ar je teretnjak krenuo prik na drugu stranu u Ugarsku veliku pustu. Ada 1953. sam došao na novič u Budimpeštu, u pratnji svojega oca, ki mi je nosio teški kofer u internat na Trgu ruža. Ar na tom trgu je bila Srpskohrvatska učiteljska škola i gimnazija a u onom vrimenu na gornjem dijelu trga i internat, kade smo imali svoj dom. A u sredini trga je čučala zmožna crikva.

Izgleda da nismo dugo boravili u tom domu, kade nas je u jednoj spavaćoj sobi moglo biti kot u kasara i do dvajset stelj. Preselilili smo se u nobel četvrt u ulicu Munkácsy, nedaleko od Andrassy ulice uz jedne ruske kasare ili tzv. sovjetski informacioni oficirski centar.

Spominjam se jako dobro svojega prvoga dana, zapravo noći na Trgu ruža. U deveti, kot i u svi internati se ugasi svitlo. Ali u dvorani na Trgu ruža je svitlo (za mene s ugarske puste) kot po danu, ar ulična svitla rasvitljavaju sve, cijelu dvoranu, a ja ne morem zaspati i sidim na gornjoj stelji, ar su bile na sprat i razmišljam tužno kamo sam nek zašao, kada se začuje: *lezi brate, neka toliko moliti večernju molitvu, nitko ti neće pomoći!* I cijela spavaća soba je mučala! A ja se nisam legao! Čudno mi je bilo *lezi brate i nitko*, ar se pri nas to izgovorilo legni bratac ili šlampavo leži i nigdor. Novi svit, sam si mislio za koga ništ nisam znao! Stoprv puno kasnije, po glasu u razredu sam prepoznao, da je to bio Marko Dekić iz Santova, s kim me je povezala sudbina na čudan način, nerazložljivo i neshvatljivo za cijeli žitak. Ja sâm to zovem/slutim sudbinom, ku ne moremo nikako zao bajti, ka nas potare pod svoje kotače, hotili mi to ili ne. Tako je to išlo i meni!

Nasuprot nepovoljnih političkih i društvenih prilikova do danas velikom nostalgijom i punim zahvalnim srcem mislim na školu na Trgu ruža. Škola je bila povezana s internatom, drugačije ne bi bila mogla postojati, a internat je bio nešto malo dalje, u nobel četvrti Munkácsy utca. Ni sam ne morem razvezati od čega je moje zadovoljstvo? Od prvoga dana sam se ćutio dobro u školi i internatu. Strašno grubo su me (nas) iskinuli iz domaće nardanske škole, pehnuli u jednu salašku školu, odakle me je učitelj, očekivajući si privatno prednosti od mojih domaćinova (bila je moja strina), ušmugljao u manjinsku učiteljsku školu u Budimpešti. Sve, ali čisto sve je bilo odvisno od ugarske komunističke partije, ka je, izgleda, i med sobom bila korumpirana ili drimala. A ja sam se na početku kot suri miš zavlikao u tu školu i internat kot u spasonosnu rupicu, u zaviće ko nam život po ki put od sebe, na sriću, ponudi. Našao sam zvanaredne prijatelje, divičice i dičake, ki se morebit ćutili isto tako zgubljeni u velegradu kot i ja. I oni nisu bili varošćani. Iz razlićnih regijova su bili, u prvom redu iz južnijih i zapadnih kot i dalekoistoćnih rubova Ugarske. A neki čak i iz okolice velevaroša. I jako sam špićio uši: najprije odakle su, pak za tim kako govoru, da je razumim. Regije su mi se otvarale kot karte pri šnopsljanju. Po broju je najveća grupa bila iz Baćke i Baranje: Aljmaš, Santovo, Kaćmar, Katolja, Gara, Mohać, ... pak iz daleke Batanje, Deske, Čanada, ...

FOTO: TIMEA HORVAT

Dva školski tovaruši dr. Nikola Benčić i Marko Dekić u Nardi

Trenutak za pjesmu

Kad god te se sjetim (Odlomci)

**Ponovo k'o uvijek vraćam ti se Rode,
Tvojim ulicama moj korak odzvanja.
Prepun sam nježnosti, toplog radovanja,
Kao ptica željna voljene slobode
Tvome krilu letim
Kad god te se sjetim.**

**Zdravo da si, zdravo, moj mirisni bore,
Snago uspomena, silueto sreće.
Zalud vjetru snage, otet mi te neće,
Ti meni, ja tebi, pjesmom krasim dvore.
Tvome krilu letim
Kad god te se sjetim.**

Marko Dekić

Croatica Vas poziva na književnu večer pjesnika **Marka Dekića Bodoljaša** prigodom **80. godišnjice njegovoga rođenja**, koja će biti **26. rujna 2017., s početkom u 17 sati**, u Croaticinoj priredbenoj dvorani.

Sa slavljenikom razgovor vodi književnik *Mijo Karagić*. Pjesnikove stihove kazuje scenski umjetnik *Stipan Đurić*.

Mjesto priredbe: Budimpešta VI., Ulica Nagymező 68, I. kat.

pak s ubrove Drave: Lukovišće, Sentivan, Sumarton, Šikloš, ..., i naši iz Petrovoga Sela, Hrvatski Šic, Narde, Židana, Plajgora, Kemlje, Bizonje, ... a iz blizine Pešte: Santandrej, Erčin, Pomaz, Tukulja, ... Tote sam po prvi put čuo za Šokce i Bunjevce, Race, Dalmatince i Vende, Bošnjake, za srpske trgovačke kolonije uz Dunaj i vladiku u Santandreji, s kim me/nas je upoznao isto Marko Dekić i čak jedanput otpeljao u njegov domicil u Santandreji. Ja sam znao za evangeličke i kalvinske protestante ali nikada nisam došao u vezu s pravoslavnim biskupom, ki je uz sve to imao i zvanarednu familiju. To me je fasciniralo. A imao je veliku knjižnicu s mnoštvom knjigi!

Marko me je upeljao i u svit narodne i šlager mužike. Mi, na ugarskoj pusti smo živili prez radija, novin, ikakovoga veza s vanjskim svitom. A Marko je imao gitaru, ku je nosio sa sobom kot najbolju i neodvoljivu prijateljicu, i tukao po žica svakom prilikom i u svakoj slobodnoj minuti. Da je to išlo na račun učejnja i to je praktična istina ali zato sve to što pedagogija zove čistim razumom nadoknadi iracionalno šlepom ženskoga spola. Marko je svenek imao svoj dvorski svit oko sebe. On je bio i u santovačkoj ili bačkoj kliki, ka je redovito organizirala «igranke», tj. tančene zabave, ke su nam olakšale prevladati čežnju za domaćim gnjazdom. Ti Šokci i Bunjevci su, akoprem nek mladi, imali jako dobre muzikaše, tamburaše, jačkare i lako su se spravili u bandu na šalnu zabavu. Najbizarnije su im bile fašinske zabave koncem mesopusta, kada su pozvali svoje domaće na tančeni zaključak fašinjka. Onda su im došli roditelji, majke i oci, stariroditelji i cijela rodbina na bal, oblikli se u svoje najljipše narodne nošnje i tancali samopozabljeno, u prvom redu svoje kolo, da se je nek prašilo, bez konca i kraja. Kolo bez kraja i daha, dokle nisu čisto iznemogli. Pri nas su se tancali civilni zapadni tanci, marš, tango, valcer, ... ali nikada nisam vidio, da bi se bilo kolo tancalo.

Razred učiteljske izobrazbe nam je bio jako mali. A pogotovo kad smo neki napustili Budimpeštu 1956. je nek mali broj maturirao. (Po Dekiću smo počeli 29, a maturirali su 10-imi). Prednost maloga razreda je da puno svega moraš sâm pokazati, ar dojdeš na red odgovaranja, manjkanje je, ne moreš se shraniti za nikim, svenek si potpuno otvoren i na meti učiteljev. Marko me je drugog dana po izbujanju revolucije 24. oktobra nagovarao da se vozim s njim na jug (kuda su se vozili još vlaki), njegova familija će me rado primiti za vreme halabure. Ali u meni je rasla nek želja: nek domom, nek domom! I svaki dan smo mi sa zapadnoga ruba, Gradišćanski Hrvati u Keletiju čekali na vlak.

Prez uspeha! Nekolikokrat su nas poslali iz Pešte u Budim, prik Dunaja, da će se odanle krenuti cug ili autobus ali ni to nije bila istina. Zadnji spominki na Trg ruža su mi mali humki u ke su provizorno pokopali ljude ki su pali u revolucionarni dani, ar je nisu mogli otprimiti na cimitore. Tužno je bilo gledati kako su se shranjali oko crikve i čekali na bolje dane. Tako smo se mi po kratkom, nekolikoljetnom druženju rastali ali držali jedan drugoga na oku. Ti si mi svenek izviščavao o naši divojka i tovaruši, zač sam Ti isto jako zahvalan, (ar skupno provedena mlada ljeta usko povezuju!).

I krenuli smo svojim putem. Ti književnik u Ugarskoj – a ja povjesničar u Austriji! Već u tretom razredu smo se naticali kod profesorice Slavne, Ti Aleksom Šantićem a ja Augustom Šenom i pisali svoj intervju o nekom sovjetoruskom pjesniku, koga smo mučno ispitivali na Hösök tere. Po kratkom vrimenu učiteljevanja u Kemlji si nastao novinar i ugledan, nakinčen pjesnik. Istina mužika nas miluje, gladi a rič nas sprohadja cijeli žitak. Tako smo nastali robi riči! Zasijanimi oči si gledao *Dugu nad zavičajem* (1979), čutljivo pjevao o *Tišini ljubavi* (1986), išao si i obradovao dicu zbirkom *Stopama djetinstva* (1989), naša ravna, dušeća *Sunčana polja* si opjevao (1980), šetovao po *bačvanskoj ravnici* (1997) i diboko srkao duhu *Mirisa vrbika* (2001), žudno si želio *Pruži mi ruku* (2010). Kot žitak se je minjao Tvoj jezik i Tvoje čuti. Ostao si vjeran sebi, svojem narodu i svojim prijateljem.

Ad multos annos!

Nikola

III. Dan smokve u budimpeštanskome Botaničkom vrtu

Dobro raspoloženje s klapom Baruni

Pod pokroviteljstvom veleposlanika Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana, u organizaciji Veleposlanstva i budimpeštanskoga Botaničkoga vrta Sveučilišta Eötvösa Loránda, 30. kolovoza 2017. u tome vrtu održan je treći Dan smokve. Priredbu su i ovoga puta u lijepome broju posjetili predstavnici diplomatskih tijela u Mađarskoj, te jednako tako i pripadnici hrvatske manjine. Manifestaciju je glazbeno uveličala klapa Baruni.

Premda je tek treću godinu zaredom priređena ova kulturno-gastronomski manifestacija, ipak pojedincima se činilo kako je ona već niz godina među zbivanjima mađarskoga glavnoga grada. Možda i zbog toga što je Dan jako bujan i živahan poput Mediterana. Toga se dana simbolično opraštamo od ljeta, i sretni očekujemo njegov šapat, jesen. Unatoč ovoj dvojnosti, željno priželjkujemo ovaj susret, štoviše pojedini su ga zabilježili u svoje rokovnike, kako bi se mogli odazvati pozivu. Valjda jer je ovdje uvijek ugodno, i tko bi zaboravio ono mjesto gdje mu je svaki put lijepo i osjeća se sretnim.

Okupljenima su se obratili ravnatelj Botaničkoga vrta László Orlóci i hrvatski veleposlanik Gordan Grlić Radman. „*Mi godine već brojimo samo u smokvama otkada nam se pružila prilika prirediti ovu zajedničku priredbu...*“, reče u polušali ravnatelj Orlóci. Istaknuo je da je Dan smokve Botaničkome vrtu važan i zbog toga što putem priredbe mogu razviti diplomatske veze i s Veleposlanstvom Republike Hrvatske i diplomatskim misijama drugih zemalja. Nažalost, ove godine vremenski uvjeti nisu pogodili smokvi, možda jer su znale da se moramo oprostiti od hrvatskoga veleposlanika Gordana Grlića Radmana, rekao je ravnatelj. Potom je uručio g. Grliću Radmanu dar, arhivnu foto-

grafiju o stakleniku za biljke tropskoga pojasa Botaničkoga vrta i drvo mandarine.

Hrvatski veleposlanik Gordan Grlić Radman pozdravio je poticaj ravnatelja Lászlóa Orlócija za zajedničko ostvarenje Dana smokve, jer tako pri kraju ljeta na ovome predivnom mjestu istodobno uživaju naša osjetila. Ovom prigodom, kako reče veleposlanik, osim smokvinih poslastica mogu se kušati i poslastice agruma, kako i dalmatinski pršut i tvrdi sir; a članovi klape Baruni i ovoga će se puta pobrinuti za neiskvareni dalmatinski ugođaj.

I doista, izvorni dalmatinski napjevi povelili su nas na hrvatski Jadran, i slušajući pjesme te kušajući ponuđeno, družilo se i pjevalo. Dan smokve nastavljen je posjetom Botaničkome vrtu uza stručno vodstvo ravnatelja Lászlóa Orlócija. *Kristina Goher*

STOLNI BIOGRAD

Hrvatska samouprava toga grada priređuje prvi Hrvatski bal, koji će se održati u subotu, 23. rujna 2017., s početkom u 19 sati, u prostorijama Vjeronaučnog i općeprosvjernog doma „Svetoga Stjepana“ (Ulica Franca Liszta 1). Goste će zabavljati Stipan Đurić i Orkestar Vizin.

BUDIMPEŠTA

Državna knjižnica za strane jezike (V. okrug, Ulica Molnár 11) u petak, 22. rujna 2017., od 10 do 22 sata ima Otvoreni dan, u sklopu kojega šaroliki programi očekuju posjetitelje, poput konferencije „Civilni za knjižnicu“, otvorenje izložbe „Knjižničar stvara“, bugarska narodna umjetnost, urudžba nagrada prevodilačkog natječaja, sat kineskoga jezika, predstavljanje i plesačnica renesansnih plesova, upoznavanje knjižnice i tomu slično. Ulaz je besplatan. Podrobnije o Otvorenom danu na portalu Državne knjižnice za strane jezike: www.oik.hu.

DUNAUJVAROŠ

„*Hrvati i Srbi četrdeset godina u Dunaujvarošu*“ naslov je gala programa priređenog 16. rujna 2017., u gradskome Komornom kazalištu i kući umjetnika „Bartók“. Bila je to proslava osnutka Udruge Hrvata i Srba grada Dunaujvaroša, organizatora priredbe, u sklopu koje nastupili su: Udruga dunaujvaroških puhača, sastav Harmonikás Glazbene škole „Frigyes Sándor“ toga grada, erčinska plesna skupina „Zorica“, ženski zbor „Napsugár“ iz Rácalmása, tukuljska Južnoslavenska plesna skupina te kalaska Plesna grupa „Ružmarin“.

15. Hrvatski kulturni festival u Bika

Janoš Virag: „Daj, Bože, da još jednoč ovoliko ljet se ovde najdemo!“

U varošu Bika nam Hrvatom je najvažniji stup tamošnja Hrvatska samouprava, pod peljanjem rođenoga Prisičana, Janoša Viraga. Nije manje vridna ni njegova oduševljenost s kom dirigira i sprohadja na harmanija kih petnaest ljet dugo jačkarni zbor „Danica“. „Daj Bože, još jednoč ovoliko ljet da se ovde najdemo!“, kaže bižuč simo-tamo, kako se to šika za glavnoga organizatora na važnoj priredbi. Hrvatska samouprava najveću manifestaciju narikta u ljeti, kad pozove prijatelje, visoke goste iz političkoga i društvenoga žitka. Ovo ljetu, 12. augustuša, u subotu, održan je 15. Hrvatski i kulturni festival.

Po običaju, Štefan Dumović je služio mašu

Polako se saberu gosti i izvodjači u povorku, ka pelja nas od Kulturnoga doma do mjesne crikve, kade se svaki put festival začme s dvojezičnom mašom. Štefan Dumović, židanski farnik sa slijedećimi riči pozdravi šaku Hrvatov: „Prošlo je opet jedno ljetu, najlipša hvala domaćinom da su nas ponovo pozvali da se najdemo med sobom, da si pokažemo našu kulturu i našu vjeru i u tom duhu prvi koraki naši svenek peljadu u crikvu. Došli smo se pomoliti Jezusu u ovom današnjem mašnom aldovu, iako nas je malo, ali nas još ima“, istakne po hrvatski naš dušobrižnik čije riči sprohadjaju jačke pjevačkoga zbora „Peruška Marija“ iz Hrvatskoga Židana. U svečanoj prodiki hrvatskoga slavlja još glavni celebrant veli: „Ta mogu-

nost da moremo svečevati ujedno zlamenuje i to da moremo ojačati naše zajedništvo, naše prijateljsko, seosko, hrvatsko društvo, kad malo zastanemo u bigu naših svakodnevnica. Svečevati ne moremo sami, proslava je vridna jedino u društvu, otkud se moremo ganuti i kamo se moremo vratiti. Kade moremo podiliti naše misli, brige, a i naše živote. U ovom času kad se svit bori s brojnim krizami, ključna rič je zajednica. Takova zajednica je i vaša, dragi Hrvati u Bika, kade si jačite, kade govorite svoj materinski jezik i otkud se vaš glas daleko čuje. S Božjom pomoću se ufamo da ćemo se najti i kljetu ovde, u zdravlju i veselju, uprav u ovom broju!“ Za svetom mašom povorka ide do dvora Kulturnoga doma, kade nazočne

Domaćin Janoš Virag je pozdravio i brojne časne goste (u pozadini)

Od crikve do kulturnoga doma je koracala povorka

Svi izvodjači festivala pri završnoj jački

pozdravljaju u ime domaćinov Janoš Virag, parlamentarni zastupnik Péter Ágh, predsjednik Željezožupanijske skupščine, László Majthényi i predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije Štefan Krizmanić. 15. Hrvatski kulturni festival otvori poglavar Bika, dr. Sándor Németh. U programu publiku zabavljaju tancoši Hrvatskoga kulturnoga društva „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana, jačkarni zbor „Zviranjak“ iz Prisike i domaća „Danica“. Festival je završen sa skupnom jačkom „Ja sam hrvatski mladić“, a potom pozornicu okupira petrovski Pinka-band, čiji člani su zakon za dobru hrvatsku zabavu i u Bika.

Tiho

SIGET – U tome gradu od 7. do 10. rujna priređeni su brojni programi kojima je obilježena je 451. obljetnica Sigetske bitke. Tako su 10. rujna položeni vijenci i zapaljene svijeće u Spomen-parku mađarsko-turskog prijateljstva, gdje se nalaze spomenici Nikoli Šubiću Zrinskom i Sulejmanu Veličanstvenom. Počast hrvatskom junaku dalo je i izaslanstvo gradova Čakovca, Paga i Slatine, te generalna konzulica Vesna Haluga.

Čakovečko je izaslanstvo vodio dogradonačelnik Zoran Vidović. Ono se sastalo sa sigetskim gradonačelnikom dr. Péterom Vassom te su vođeni razgovori o produbljivanju suradnje, zajedničkim projektima koji bi se kandidirali za sufinanciranje iz europskih fondova. To se posebno tiče zajedničkog nasljeđa Zrinskih, na kome obje sredine grada svoju samosvijest, ali i temelje za daljnji kulturni i turistički razvoj.

Na redovitome mimohodu povijesnih postrojba središtem grada, ove je godine sudjelovalo preko 20 postrojba, među njima i čakovečka Zrinska garda. Ona već godinama njeguje veze s ovim gradom, posebice sa njihovom povijesnom postrojbom, te imaju posebno mjesto u suradnji između dviju sredina.

Na svečanostima u povodu dana grada Sigeta sudjelovali su i generalna konzulica Vesna Haluga, slatinski gradonačelnik Denis Ostrošić, i paški gradonačelnik Ante Fabijanić. Posrijedi su gradovi s kojima Siget njeguje prijateljstvo.

LUKOVIŠĆE – Kako nas je izvijestila ravnateljica lukoviške osnovne škole Eleonóra Varga Kecskés, školu trenutno pohađa 75 učenika. Trinaest učenika upisalo je prvi razred, a s njima je učiteljica Teréz Huber Rónai.

Prvašima će hrvatski jezik predavati nastavnica Biserka Kolarić Brantner. Svi učenici lukoviške narodnosne škole pohađaju sate hrvatskoga jezika i književnosti kao predmeta (5 + 1) uz nastavu narodopisa. Biserka Kolarić Brantner predaje hrvatski jezik i književnost u 1., 4., 6. i 7. razredu, Anica Popović Biczak u 2., 5. i 8. razredu, a Tomislav Bunjevac u 3. razredu.

Hvala na fotografijama Biserki K. B.

MARTINCI – U martinačkoj dvojezičnoj (mađarski i hrvatski) osnovnoj školi 1. rujna otvorena je nova školska godina, 2017./2018. U osam razreda školu će pohađati ukupno 51 učenik od čega njih petero u 1. razredu, saznaje Hrvatski glasnik. Okupljene je pozdravila ravnateljica škole Ruža Hideg koja je svima zaželjela uspješan rad koji je pred njima. O prvašima se brine učiteljica Katica Gyutesi.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Emma Solga Cserdi

Mala stranica

Svečanost pisane riječi u Kačmaru

Hrvatski glasnik „oaza hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“

U Nagradnoj igri Hrvatskoga glasnika, Male stranice koju smo započeli u veljači, a završili u zadnjemu svi-banjskom tjednu, pobjednici su učenici kačmarske osnovne škole. Dana 14. rujna Nefitno poduzeće Croatica u sklopu svečanosti u prekrasnoj kačmarskoj knjižnici nagradilo je kačmarske učenike.

Učenici su s nastavnicom Anicom Matoš priredili kratak program na hrvatskom jeziku, s pjesmom i recitacijom.

Ravnateljica kačmarske škole Erzsébet Gyetvai Gulyás i nastavnica Anica Matoš primili su ravnatelja Croatice Čabu Horvatha, glavnu i odgovornu urednicu Medijskog centra Croatica Branku Pavić Blažetin i novinara MCC-a Stipana Balatinca.

O važnosti pisane riječi Hrvata u Mađarskoj i Hrvatskoga glasnika u jačanju nacionalne svijesti, te potrebi njegove dnevne primjene na satima hrvatskoga jezika i književnosti te narodopisa govorila je glavna urednica Medijskog centra Croatica (Hrvatski glasnik / Radio Croatica) Branka Pavić Blažetin. Učenicima se obratio ravnatelj Nefitnog poduzeća Croatica Čaba Horvath te nagradio kačmarske učenike. Pozvao ih je da posjete kuću Croatica u Budimpešti, upoznaju se s radom Croatice i medijskih platforma Medijskog centra Croatica.

S Nagradnom igrom, draga djeco, željeli smo vam pomoći u učenju hrvatskoga jezika, proširiti vaše znanje iz književnosti, narodopisa ili nuditi vam provjeru znanja kroz razne zadatke, koje je priredila za vas Bernadeta Blažetin, kazala je glavna urednica Medijskog centra Croatica, te naglasila da su učenici kačmarske osnovne škole poslali ukupno 44 točna rješenja.

Stipan Balatinac

Kamp hrvatskih tradicija za pustarsku djecu

Hrvatske dječje igre, ručni radovi, pomurska gibanica, upoznavanje s materijalnom kulturom pomurskih Hrvata, kupanje i razne športske igre zabavljale su djecu tijekom ljeta u pustarskom Kampu hrvatskih tradicija od 31. srpnja do 4. kolovoza.

U organizaciji pustarske Hrvatske samouprave, tijekom ljetnih odmora u Pustari priređen je Kamp hrvatskih tradicija za mjesnu djecu svih dobi.

– *Budući da u mjestu nema nijedne odgojno-obrazovne ustanove, vodstvo sela zajedno s Hrvatskom samoupravom pokušava okupiti mlade mještane za razne aktivnosti. Pustara je idealno mjesto za održavanje dječjih kampova, ima mnogo prostorija za razne aktivnosti (većih i manjih), imamo raznih vanjskih sportskih terena (mali nogomet, odbojka, šah, igralište). Djeca imaju mogućnosti za sportske aktivnosti, međutim sada u našem kampu više se pozabavimo*

Gabrijela Prekšen podučava pomurske plesove i pjesme.

hrvatskim tradicijama, da bi djeca osjećala kojoj zajednici pripadaju. – rekla je voditeljica kampa Agneza Prekšen, te voditeljica Integriranoga središta za usluge zajednice.

U kamp se prijavilo dvadesetero djece, od vrtičke dobi do srednjoškolaca, a za hrvatske sadržaje pobrinula se odgojiteljica Gabrijela Prekšen. Tijekom tjedna sudionici Kampa učili su hrvatske plesove, pjesmice, pekli gibanicu, posjetili zavičajnu kuću u Sumartonu, obišli biciklom hrvatska naselja, kupali se na letinjskim bazenima i u Zalakarou. Prema planovima, ova će se mala skupina i tijekom godine sastati i učiti narodne plesove, hrvatske pjesme, pa je tako Kamp ostvario svoj cilj, da u duhu hrvatskih tradicija nadalje okuplja mlade naraštaje.

beta

Agneza Prekšen pomaže djeci.

Dan zajedništva u Mlinarcima

Sredinom kolovoza prijateljska društva, civilne udruge sela Mlinaraca udružile su se sa željom da okupe mještane na zajedničko druženje. U prijepodnevnim satima odvijale su se nogometne utakmice, razne su se družine okušale u kuhinju iz sirovina koje su ponudili mjesni privatni poduzetnici. U okviru male izložbe mještanka Marija Lukač Brodač, amaterska fotografkinja, predstavila je svoje fotografije o selu, njegovoj okolici i prirodnim ljepotama rijeke Mure. Organizatori su mislili i na mlade naraštaje, djeca su mogla iskušati čak 35 vrsta pučkih igara, a na ručnim radionicama izrađivala su figurice od raznih materijala. Teta Eržika Kőrösi predstavila je izradbu tradicionalnih hrvatskih „cimera“. Glazbene su sadržaje osigurali mjesni Ženski pjevački zbor i Pjevački zbor KUD-a Sumarton, mladi nadareni solosvirači Zoltan Šimon (saksofon) i Zoltan Ribarić (gitar). U večernjim satima uz sviranje Mura banda plesalo je cijelo selo. Za organizaciju su se pobrinuli djelatnici Integriranoga središta za usluge građana.

Sveučilište u Pečuhu u plesnom projektu

U okviru Sveučilišta u Pečuhu, već 17 godina odvijaju se tečajevi plesa po svakom semestru deset prilika, pod nazivom Táncoló Egyetem (Sveučilište koje pleše). Ako želite, možete učiti trbušni, latinski klasični ili narodni ples, a i mnoge druge plesove.

Tako se već više od jednog desetljeća svakoga utorka održavaju tečajevi hrvatskog, srpskog i makedonskog plesa, iliti plesa balkanskih naroda. Njih već sedmu godinu podučava Vesna Velin, članica KUD-a Tanac iz Pečuha. Ona je kao mala već u Santovu zavoljela ples, pjesmu i svirku, a svojim školovanjem, srednjoškolskim u pečuškoj Gimnaziji Miroslava Krleže, potom na kroatistici pečuskoga Sveučilišta, a ne manje aktivnim radom u

Sudionici tečaja u ljetnom semestru 2016./17. akademske godine

Ples podučava Vesna Velin.

KUD-u Tanac produbila svoja znanja. I danas je aktivna članica toga KUD-a, te na brojnim mjestima podučava hrvatski ples, tako i u KUD-ovima Podravina i Marica, a i vodi plesačnice u Pečuhu i šire, ako je pozovu, na kojima podučava hrvatske i makedonske plesove. Tečaj plesa u okviru Sveučilišta u Pečuhu preuzela je od Lenarda Trauma, koji je bio voditelj lukoviškoga KUD-a Drava, te plesač Ansambla Baranja i koji se prije sedam godina uputio na rad u Englesku.

Od 2000. godine više od 25 tisuća zainteresiranih upoznao se kroz 60 vrsti tečajeva plesa s plesnom kulturom Europe i svijeta. Tako je 2011. godine utemeljen i Plesni ansambl Sveučilišta u Pečuhu koji nastupa na priredbama u organizaciji Sveučilišta, na plesnim večerima, predstavljaju istaknute plesne umjetnike, organiziraju zanimljiva predavanja...

Projekt je to specifičan za Sveučilište u Pečuhu, a u njemu sudjeluje i Vesna Velin, koja je i ovoga proljetnog semestra privukla u svoju plesnu radionicu četrdesetak prijavljenih.

Tko su oni? Ljudi svih dobi i svih zanimanja. Neki već godinama pohađaju te-

čaj, a neki su prvi put na njemu. Ima studenata i učenika, radnika, kućanica, sveučilišnih profesora, umirovljenika, muških i ženskih, svih onih koji vole plesove s Balkana i koji vole plesati jer si plesom pomažu, imaju bolju volju, druže se, upoznaju različite plesne stilove, glazbu, i pridonose tako uravnoteženosti duha i tijela.

Prijave su otvorene. Ne morate biti sveučilišni građanin da bi pohađali tečaj, prijavite se i uplatite cijenu tečaja te svakog utorka, s početkom u 17.30 do 19 sati plesete. „Nema odmora, treba pratiti tempo, ali kolo nosi – kažu mi polaznici – i ne možete posustati.“

U proljetnom semestru 2016./2017. učili su se plesovi Hrvata u Mađarskoj, tako pomurskih Hrvata, podravskih Hrvata, bunjevačkih Hrvata iz Bačke, te plesovi bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha. Učili su se i srpski te makedonski plesovi. Polaznici su mogli naučiti tridesetak plesova, a tijekom ovih susreta razvijao im se i osjećaj ritma, sklad pokreta itd.

Bernadet ima curicu u 2. razredu Hrvatske škole Miroslava Krleže i prvi put sudjeluje na tečaju. Suprug ima daleke hr-

vatske korijene, a i pohađao je pečušku Hrvatsku školu (Joži Papp), iduće godine i drugo dijete upisat će u Hrvatsku školu. Jako joj se sviđa tečaj na koji je došla na nagovor jednog roditelja čije dijete također pohađa pečušku Hrvatsku školu.

Anica Pocok, rođena Štandovar, umirovljenica, izvrsno pleše i obožava dolaziti na tečaj, već četiri godine ga pohađa. Nikada ne fali, a katkad joj se pridruži i suprug. Anici, Šokici, rođenoj Kozarkinji ples je u genima, li uvijek je spremna na učenje novih koraka i u plesačnicama, a ne propušta sa suprugom nijednu plesnu zabavu u Baranji.

Monika i Silvija: Monika je Švabica iz Kozara, obožava kolo; kod Vesne ga je naučila plesati. Već pet godina pohađa tečaj. Silvija također obožava ovu vrstu plesa što ga je zavoljela u Mohaču. Kaže, u kolu ne treba para, pa bez problema mogu ići na balove, i u Mohaču, Salanti, Pečuhu, a redovito sudjeluju i na plesačnicama koje vodi Vesna.

Bence je student matematike i zemljopisa, maturirao je u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže. Ples mu nadomješta sat tjelesnog odgoja, a ples mu je i u genima. Mama i tata su izvrsni plesači, koji su duge godine plesali u KUD-u Tanac. Svima preporučuje tečaj, a odlazi sa sestrom i mamom i u plesačnice. Atmosfera i društvo izvrsno je, svi uživamo, zaključuje Bence.

Na kraju tečaja pak kolači i sokovi, pokloni i smijeh, druženje do novog tečaja za dva do tri mjeseca – koji nećemo propustiti.

Branka Pavić Blažetin

DOBRO DOŠLI, NAŠI MILI GOSTI ! 20. MEĐUNARODNI HRVATSKI FESTIVAL

SUDIONICI

KUD Gorjanac - Gorjani (HR)
KUD Kupljenovo - Kupljenovo (HR)
HKUD Lindžo - Neum (BiH)
HKUD Osijek - Osijek (HR)
Pačiki - Pécs (HU)
FA Brod - Slavonski Brod (HR)
KUD Tanac - Pécs (HU)
HKPD Matija Gubec - Tavankut (SRB)
Žejanski zvončari (HR)
KUD Sarvaš - Sarvaš (HR)

22. RUJNA
PETAK

18:00 MIMOHOD
U GRADU

19:00 GALA PROGRAM
U KULTURNOM CENTRU
ORSI FERENC
HKUD Lindžo - Neum (BiH)
KUD Kupljenovo - Kupljenovo (HR)

21:00 PLESAČNICA

23. RUJNA
SUBOTA
TRG SZECHENYI

15:00 KONCERT

15:15 MIMOHOD

16:00 KRATKI PROGRAMI
U GRADU

19:00 GALA PROGRAM

21:00 PLESAČNICA

24. RUJNA
NEDELJA

DUŠNOK

15:00 FOLKLORNI PROGRAM

U KULTURNOM DOMU JÓZSEF ATTILA
KUD Kupljenovo - Kupljenovo (HR)
Biser - Dušnok (HU)

SALANTA

15:00 FOLKLORNI PROGRAM

U SZKSZT-U
KUD Gorjanac - Gorjani (HR)
HKUD Lindžo - Neum (BiH)

POKROVITELJI: Nacionalni kulturni Fond, Ministarstvo ljudskih resursa, Generacijski konzulat Republike Hrvatske, Samouprava grada Pécuha, Péčuška Hrvatska samouprava

ORGANIZATOR: KUD Tanac
WEB: www.dobrothu

KEČKEMET

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 23. rujna održava se „Dan hrvatskog zavičaja i gastronomije“. Program počinje u 14 sati kulturnim programom, a u 17 sati nastavlja se svetom misom, a zatim slijedi večera uz razonodu s garskim Orkestrom „Bačka“.

SURDUKINJ

U tom se naselju 23. rujna održava Berbeni dan. U sklopu brojnih programa koji čekaju Surdukinjce i njihove prijatelje u sklopu kulturnoga program koji počinje u 16.30, između ostalih nastupa i plesna skupina vršendske Šokačke čitaonice.

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava, Slovenska samouprava, Nimška samouprava u dotičnom gradu, kot Kulturno društvo Slovencev „Augustina Pavla“, Društvo sambotelskih Hrvatov, Društvo Hárofit i Muzej „Savaria“ srdačno Vas pozivaju 23. septembra, u subotu, s početkom od 15 uri u Škanzen na XIV. Narodnosni dan u Sambotelu. Priredbu podupira sambotelska Gradska samouprava.

Nakladnička djelatnost

Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj

U sklopu niza popratnih programa 47. varaždinskih baroknih večeri (specijaliziranog festivala rane glazbe), čija je ovogodišnja zemlja partner Mađarska, u sklopu predstavljanja knjiga, 27. rujna u 12 sati, u Hrvatskome narodnom kazalištu u Varaždinu, A. Cesarca 1, Europa Media, dr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, sa suradnicima predstaviti će Nakladničku djelatnost Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

PRISIKA

Uoči nedelje Svetoga pisma Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj zove u društvenu prostoriju na skupno čitanje Biblije, od 20. do 24. rujna. Od srijede do petka između 9 i 13 sati. U subotu od 9 do 11 sati, u nedjelju od 9 do 11 te od 14 do 17 sati. U kapelici Muzeja imate mogućnost na osobno čitanje i meditaciju. Na šest jezika (na hrvatskom, regionalnom književnom gradišćanskohrvatskom, mađarskom, njemačkom, ruskom i slovenskom) možete u ruku zeti Riječ Božju. Djeci nudimo Biblije sa slikama.